

Abraham (Bram) de Jong werd op 20 november 1916 geboren in Heemse (Ambt Hardenberg) in de kop van Overijssel. Hij was de zoon van Broer Deddes de Jong en Sara Maria van Houten. Hij had een oudere zus Foekje. Hun vader was Hervormd predikant.

Dominee de Jong was van 1932 tot 1947 predikant in de Bonifaciuskerk te Medemblik. Bram ging in Haarlem naar het Christelijk Lyceum, waar hij doordeweeks verbleef bij een tandartsgezin.

Bram werd hopman bij de padvinderij, mogelijk bij de Radboudgroep in Medemblik, opgericht in 1934. Hij was een ervaren zeiler. In zijn jeugd heeft hij in Medemblik een zeilkano gebouwd waarmee hij het IJsselmeer op ging. Vissers noemden het 'de Zwarte Dood' omdat het zo'n primitief bouwsel was. De zeilkano werd 's winters in het souterrain van de pastorie opgeslagen.

Van jongs af aan wilde hij bij de marine. Bij zijn aanmelding voor de opleiding aan het Koninklijk Instituut voor de Marine kwam hij niet door de medische keuring. Hij was net terug van een wandelvakantie met zijn oudste broer John over de gletsjers in de Alpen. Doordat hij geen zonnebril had gedragen, was hij sneeuwblind geworden. Hij kon de keuringsarts niet overtuigen dat hij sterke ogen had en dat de slechtiendheid wel over zou gaan. Hij ging een jaar scheepsbouwkunde studeren aan de Technische Hogeschool in Delft en werd het jaar erop alsnog goedgekeurd. Hij begon in 1937 aan het Koninklijk Instituut voor de Marine in Den Helder aan de opleiding tot marineofficier. In 1940 werd hij beëdigd en bevorderd tot luitenant-ter-zee 3e kl. In verband met de mobilisatie ronden de adelborsten op 8 april 1940 hun studie eerder af dan gebruikelijk.

Bram wordt op Hr. Ms. Freyr geplaatst en deze kanonneerboot wordt vanwege de oorlogsdreiging naar Arnhem gedirigeerd om de nabij gelegen Grebbelinie te beveiligen. Op dit schip is hij getuige van de inval van de Duitsers op 10 mei 1940. Op de eerste dag wordt de Freyr vanuit huizen langs de Rijnkade door de vijand beschoten, maar zij jaagt die met gericht vuur weg. Op Eerste Pinksterdag is het schip bij Rhenen doelwit van beschietingen door Stuka's. De bemanning slaagt erin één Duitse bommenwerper neer te halen. Wanneer Bram er met de fiets op uit wordt gestuurd om voedsel te regelen, beschieten soldaten van het eigen leger hem en nemen hem krijgsgevangen. Ze herkennen zijn uniform niet. De komst van een soldaat uit Nieuwediep betekent zijn redding: 'Laat die meneer toch lopen, hij is van de marine.' Op Tweede Pinksterdag krijgen ze laat op de avond de order naar Amsterdam te varen om een eventuele aanval op Amsterdam via het IJsselmeer tegen te gaan. Bij aankomst in Amsterdam krijgen ze de bevestiging dat Nederland heeft gecapituleerd. Toen het niet lukte om via het Noodzeekanaal naar Engeland te gaan, lieten ze het schip vlak voor de Oranjesluizen zinken.

Om aan krijgsgevangenschap te ontkomen, tekent Bram zoals de meeste beroepsmilitairen de erewoordverklaring. Begin 1941 moeten de officieren zich melden in Den Helder en Bram ziet aankomen dat hij terecht zal komen in een krijgsgevangenenkamp. Bram heeft het plan om met een zeilboot naar Engeland te ontsnappen, samen met zijn vriend en jaargenoot jhr Jan Jacob Storm van 's-Gravesande (22), zoon van de oud-burgemeester van Wassenaar.

Op 28 april 1941 vertrekken ze met een 12-voets jol vanaf de Hondsbossche Zeewering bij Petten naar Engeland. Het jolletje was 3,66 meter lang en 1,40 meter breed. De overtocht begint aanvankelijk gunstig maar als de motor niet blijkt te werken en het harder begint te waaien beginnen de problemen. Op een gegeven moment komen ze dwars op de golven en maken water. Ze komen terecht in zee. Een Britse torpedojager signaleert de twee drenkelingen, pikt hen op en brengt ze met jol en al aan de wal. Ze worden eerst kort gevangen gezet omdat de Britten bang zijn dat ze spionnen zijn. Uiteindelijk worden ze vrijgelaten en door Koningin Wilhelmina op de thee uitgenodigd. Zij is trots op de moed en het doorzettingsvermogen van de twee marineofficieren. Beiden worden onderscheiden met het Bronzen Kruis. Ze hopen te worden ingezet bij de strijd tegen de Duitsers, maar ze worden naar Indië gestuurd.

Beiden raken in Indië actief betrokken bij de strijd tegen de Japanners. Tijdens de Slag op de Javazee op 27 februari 1942 bevindt Storm zich aan boord van Hr. Ms. De Ruyter, het vlaggenschip van schout-bij-nacht Karel Doorman. Hij sneuvelt wanneer zijn schip tot zinken wordt gebracht. Ook het schip van Bram, Hr. Ms. Kortenaer, wordt door een Japanse torpedo geraakt. Voor de tweede maal ligt hij als drenkeling in zee. Na zeven uur ronddobberen worden ze opgepikt door HMS Encounter. Tijdens geheime verkenningsoperaties spioneert Bram in 1942 als schipper van de zeilschoener Mollie langs de kust van Nieuw-Guinea. 's Nachts volgen ze de Japanse operaties en seinen snel hun rapporten naar huis. Overdag verstoppelen ze zich in krekens. Na een aantal maanden keert hij op eigen verzoek terug bij de 'echte' marine, op de Nederlandse lichte kruiser Hr. Ms. Tromp. Daarmee neemt hij deel aan allerlei oorlogshandelingen. Aan boord van de Tromp ontmoet hij als officier van dienst in Perth Joyce Medcalf. Deze Australische marva-officier komt codeboeken brengen. 'Het was liefde op het eerste gezicht', zal Bram later zeggen. Ze trouwen op 21 oktober 1944. Tien maanden daarna wordt hun eerste kind, Ian, geboren. Eind 1947 keert Bram terug naar Nederland. Zij kregen vijf kinderen.

Zijn verdere loopbaan speelde zich af in de Koninklijke Marine. Van 1959 tot 1962 was hij marineattaché aan de Nederlandse ambassade in Bonn. Hij eindigde zijn loopbaan in 1968 als kapitein-ter-zee commandant Maritieme Middelen Amsterdam.

Bram overleed op 14 april 1978 in Aerdenhout.

Meer informatie

[Abraham de Jong \(1916 - 1978\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

[1942: Engelandvaarders in de Slag in de Javazee | Nationaal Archief](#)

[Engelandvaarder-Bram-de-Jong.pdf \(okv-medenblick.nl\)](#)

[Abraham de Jong - Wikipedia](#)

[De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, jrg 20, 1934, no. 2, 1934 »](#)

[1934-02 - Pag. 17 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.